

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa: **J. L.**, narodený X., bytom P.P. S. ul. č. X., proti odporkyňi: **Sociálna poisťovňa v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o výšku starobného dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 5. augusta 2011, č.k. 1Sd/21/2010-48, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 5. augusta 2011, č.k. 1Sd/21/2010-48, **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 5. augusta 2011, č.k. 1Sd/21/2010-48, podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie z 8.marca 2010 číslo X., ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok od 28. marca 2008 teda od dovŕšenia 55 rokov veku, z dôvodu nespĺnenia podmienok, uvedených v § 65 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“).

V odôvodení uviedol, že navrhovateľovi bolo započítané celkové obdobie dôchodkového poistenia 14 453 dní (t.j. 39 rokov a 218 dní), z toho v I.A/A pracovnej kategórii 4 803 dní (13 rokov a 58 dní) a vo všeobecnej I. pracovnej kategórii 821 dní (2 roky a 91 dní). Navrhovateľa vyslal zamestnávateľ .B., s.r.o. S. na základe pracovnej zmluvy z 15. decembra 1998 vykonávať prácu baníka v Nemecku v období od 1. januára 1999 do 18. januára 2000. Jeho zamestnávateľ B., s.r.o. S. nevznikol zo štátneho podniku, a teda nepoužíval rezortný zoznam zamestnaní, zaradených do I. a II. pracovnej kategórie ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy. Uvedená doba zamestnania bola preto navrhovateľovi správne započítaná v III. pracovnej kategórii podľa § 16 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení. Navrhovateľ nezískal vo zvýhodnenej pracovnej kategórii potrebný počet rokov, preto mu podľa názoru krajského súdu nárok na starobný dôchodok od 28. marca 2008 nevznikol. Navyše zamestnanie navrhovateľa, zaradené do I. pracovnej kategórie netrvalo k 31. decembru 1999, preto nespĺňal ani podmienky uvedené v § 174 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení.

Náhradu trov konania navrhovateľovi nepriznal s odôvodnením, že ich náhradu neuplatnil a nebol v konaní ani úspešný.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie a uviedol, že s ním nesúhlasí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 a § 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250l ods. 2 v spojitosti s § 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Podľa § 14 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení zamestnania sú na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31. decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 1. júnom 1992; do III. pracovnej kategórie patria zamestnania, ktoré nie sú zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie.

Podľa § 14 ods. 5 zákona o sociálnom zabezpečení ako doba zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 započítava doba výkonu práce podľa opisu pracovnej činnosti uvedeného v príslušnom rezortnom zozname a ďalšie doby za podmienok a v rozsahu ustanovených v predpisoch platných pred 1. júnom 1992; organizácie na tieto účely vedú príslušnú evidenciu.

Zo znenia § 14 ods. 1 a ods. 5 zákona o sociálnom zabezpečení vyplýva, že do I. a II. pracovnej kategórie môžu byť zaradené len doby výkonu práce, ktoré podľa opisu pracovnej činnosti sú uvedené v príslušnom rezortnom zozname ďalšie doby za podmienok a v rozsahu ustanovených v predpisoch platných pred 1. júnom 1992.

Podľa § 16 zákona o sociálnom zabezpečení v znení od 24. mája 1995 ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa hodnotí do 31. decembra 1999 aj zamestnanie vykonávané v obchodných spoločnostiach, ktoré vznikli zo štátnych podnikov. Podmienkou takého hodnotenia zamestnania je, že štátny podnik používal rezortný zoznam zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patril. Ustanovenie § 14 ods. 5 platí obdobne.

Podľa § 174 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999; za zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ sa domáhal priznania starobného dôchodku od 55 rokov veku, t.j. od 28. marca 2008 na základe žiadosti z 22. januára 2010, lebo získal

potrebnú dobu zamestnania vo zvýhodnenej pracovnej kategórii podľa § 14 ods. 1 písm. a/ a § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ zákona o sociálnom zabezpečení.

Opravným prostriedkom (bez dátumu) došlým odporkyni 7. apríla 2010 navrhovateľ žiadal priznať starobný dôchodok od 57 rokov veku s tým, že získal doklady o svojom zamestnaní, vykonávanom v bani v Nemecku v roku 1999 a mal by potom spĺňať podmienky starobného dôchodku pred dovŕšením dôchodkového veku 62 rokov.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že odporkyňa navrhovateľovi započítala celkové obdobie dôchodkového poistenia 14 453 dní to je 39 rokov a 218 dní, z toho v zamestnaní I. kategórie podľa § 14 ods. 2 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení 4 803 dní, to je 13 rokov a 58 dní a v zamestnaní podľa § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ citovaného zákona 821 dní, to je 2 roky a 91 dní, získaných v období rokov do 31. decembra 1998.

Podľa evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia obdobie dôchodkového zabezpečenia zamestnania navrhovateľa v roku 1999 odporkyňou navrhovateľovi započítala v III. pracovnej kategórii. Navrhovateľ v tomto období vykonával prácu v zahraničí (v Nemecku) na základe pracovnej zmluvy, uzavretej 15. decembra 1998 so zamestnávateľom B., s.r.o. so sídlom v S., prevádzka I. od 1. januára 1999 s miestom výkonu práce I. (Nemecko). Za toto obdobie zamestnávateľ odvádza odporkyni poisťné.

Ustanovenie § 16 zákona o sociálnom zabezpečení obsahovo a vecne reaguje na zmenené hospodárske vzťahy v spoločnosti predovšetkým v prípadoch, keď sa bývalé štátne podniky stali súkromnými obchodnými spoločnosťami a ich zamestnanci naďalej vykonávali rovnaké zamestnanie zaradené do zvýhodnených pracovných kategórií. Pre štátne podniky boli totiž záväzné rezortné zoznamy zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie, ktoré boli vydané príslušnými ústrednými orgánmi. Potom bolo možné vo zvýhodnenej pracovnej kategórii hodnotiť aj zamestnania, vykonávané v obchodných spoločnostiach, ktoré vznikli z bývalých štátnych podnikov, používajúcich rezortné zoznamy zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patrili. Tým sa za uvedených podmienok právne zabezpečilo zaraďovanie zamestnaní vykonávaných zamestnancami týchto spoločností do zvýhodnených pracovných kategórií.

Súkromné obchodné spoločnosti nemajú ústredný orgán, a preto nemajú ani rezortný zoznam príslušného ústredného orgánu.

V období od 1. januára 1999 bol navrhovateľ zamestnaný v obchodnej spoločnosti, ktorá nepochybne nevznikla zo štátneho podniku a ako súkromná spoločnosť nie je zaradená pod žiadny ústredný orgán. Na výkon práce v tejto obchodnej spoločnosti sa preto nemôže vzťahovať rezortný zoznam zamestnaní, zaradených do I. alebo II. pracovnej kategórie.

Odvolaací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že doba zamestnania navrhovateľa v Nemecku od 1. januára 1999 bola správne započítaná v III. pracovnej kategórii.

Ustanovenie § 174 zákona o sociálnom zabezpečení je ustanovením prechodného charakteru a jeho účelom bolo priznanie skoršieho vzniku nároku na starobný dôchodok len tým zamestnancom, ktorí nemohli získať potrebnú dobu určeného zamestnania podľa § 21 ods. 1 písm. a/ až d/ cit. zákona až od 1. januára 2000, práve z dôvodu zrušenia pracovných kategórií.

Navrhovateľ síce získal 13 rokov a 58 dní v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení a v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. c / až h/ 2 roky a 91 dní, ale nespĺnil súčasne podmienku trvania takého zamestnania do 31. decembra 1999 podľa § 174 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení, a preto mu nárok na starobný dôchodok nevznikol ani odo dňa dovŕšenia 57 rokov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedeného dôvodu rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že odporkyňa dostatočne zistila skutočný stav veci a jej rozhodnutie považoval za zákonné. Z uvedeného dôvodu rozsudok Krajského súdu v Košiciach podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 250k ods. 1 OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože v konaní nebol úspešný.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 13. decembra 2012

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová